

Postgraduaat Palliatieve zorg

ECTS-fiche – Basismodule Palliatief referent

Studiepunten	6
Taal	Nederlands
Verplicht / Facultatief	Verplicht
Academiejaar	2024-2025
Periode	Semester 1
Aantal contacturen	55,5
Tolereerbaarheid	Niet van toepassing
Coördinator	Ann Jaques
Docenten	Eveline Clemmen, Karen Ceunen, Jan Coel, Lindsay Cool, Caroline Damman, Inge de Hertogh, Dennis Demedts, Wim Distelmans, Robert Geeraert, Eva Jacobs, Ann Jaques, Naziha Maher, Annelien Tack, Sophie Tobback, Linde Vande Castele, Kathleen Vansteenkiste, Ruddy Verbinnen.
Verwachte aanvangscompetenties	<p>a. De algemene toelatingsvoorwaarden zijn beschreven in de onderwijs- en examenregeling.</p> <p>b. Specifieke toelatingsvoorwaarden: Om dit eerste onderdeel te kunnen aanvatten, is een bachelor- of masterdiploma of HBO5 diploma binnen de zorgverlening vereist. ASBO of 4de graads kunnen mits voldoende motivatie toegelaten worden. Minimale ervaring in de palliatieve zorg is eveneens aanbevolen.</p> <p>c. De docent wenst ook de aandacht te vestigen op het belang van de volgende aanvangscompetenties: Geen.</p>
Doelstellingen	<p>Plaats van het opleidingsonderdeel in de opleiding: Het betreft het eerste opleidingsonderdeel van het postgraduaat Palliatieve zorg. De module bestaat uit volgende opleidingsonderdelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Basismodule Palliatief Referent (6 SP) • Specialisatiemodule Palliatief deskundige (14 SP) <p>Competenties uit het competentieprofiel en geëvalueerde competentieniveau: De opleiding voldoet aan het wettelijk kader voor het behalen alsook behouden van de bijzondere beroepsbekwaamheid van verpleegkundige met een bijzondere deskundigheid in de palliatieve zorg. De basismodule geeft - bij afronding en na gunstige evaluatie - recht op een getuigschrift van 'palliatief referent'.</p>

Competentieprofiel:

De zorgprofessional, gespecialiseerd in de palliatieve zorg:

- reflecteert over de eigen levensbeschouwing en de visie op leven en dood;
- is zich bewust van hoe de eigen levensbeschouwing het professionele handelen kan beïnvloeden;
- is zich bewust van eigen houding t.o.v. eindigheid;
- kent de eigen grenzen en wordt bewust van eigen sterkten en zwaktes;
- kent de taboes die in de (grootstedelijke) samenleving bestaan over de dood;
- ontwikkelt de vaardigheid om in het verhaal van de zorgvrager de levensbeschouwelijke en culturele component te beluisteren en weer te geven;
- kan met behulp van modellen de levensbeschouwing en culturele achtergrond van een persoon (zorgvrager, familie, collegae) in kaart brengen om een holistisch beeld te bekomen;
- kan de spirituele en culturele bronnen van waaruit een persoon (zorgvrager, familie, collega) leeft, in kaart brengen;
- kan als zorgverlener rekening houden met de culturele aspecten van ziekte en gezondheid zonder in de valkuil te trappen van het exotiseren of culturaliseren;
- onderkent het belang van een niet-oordelende respectvolle houding t.a.v. spiritualiteit, religie en cultuur en kan loskomen van de eigen referenties en zekerheden;
- kan een aangepast zorgplan aanbieden vanuit een totaalbenadering en de typische kenmerken eigen aan cliëntengroepen, (die zich al of niet in een grootstedelijke context bevinden);
- besteedt de nodige aandacht aan zelfzorg, mantelzorg en zorg voor de zorgenden;
- identificeert veel voorkomende symptomen bij palliatieve zorgvragers;
- herkent urgente situaties in de palliatieve zorg en anticipeert op moeilijke situaties;
- kent de modellen m.b.t. totale pijn en past ze toe;
- begeleidt de palliatieve zorgvrager en zijn familie bij het bestrijden van de symptomen;
- herkent de copingmechanismen;
- ondersteunt en begeleidt de zorgvrager, zijn familie en zijn omgeving;
- kan de mogelijke medische beslissingen rond het levenseinde duidelijk van elkaar onderscheiden;

- weet hoe de zorgvrager zijn patiëntenrechten kan gebruiken om medisch ethische beslissingen rond het levenseinde te beïnvloeden;
- kent de wettelijke procedures bij levenseindebeslissingen, voorzien in de Belgische wetgeving;
- adviseert en ondersteunt de zorgvrager, zijn familie en de omgeving bij noden op fysiek, psychosociaal en spiritueel vlak, rekening houdend met een al of niet grootstedelijke context;
- heeft inzicht in de complexiteit van een communicatieproces waarbij een palliatieve zorgvrager betrokken is;
- maakt gepast gebruik van verbale en non-verbale communicatie;
- neemt een empathische, transparante grondhouding aan die ruimte laat voor het verhaal van de familie en zijn gehele context;
- kent de rouwprocessen die gangbaar zijn binnen de verschillende culturen en stemt de zorg af op de specifieke culturele situatie van de zorgvrager;
- zorgt voor een rouwzorgaanbod voor nabestaanden;
- fungeert als gesprekspartner om zorg-ethische aspecten te bespreken met zorgvrager, familie, collega-zorgverleners, het brede publiek;
- fungeert als gesprekspartner om juridische aspecten te bespreken met zorgvragers, familie, collega-zorgverleners, het brede publiek;
- is in staat om een palliatief zorgbeleid in de organisatie te implementeren.

Kerdoelen van het opleidingsonderdeel:

De zorgprofessional, gespecialiseerd in de palliatieve zorg:

- onderzoekt kritisch de eigen visie op eindigheid, leven en dood en is zich bewust van de wijze waarop binnen de (grootstedelijke) samenleving tegen de dood en het sterven wordt aangekeken;
- stemt vanuit zorgethiek de zorg af op de levensovertuiging en culturele achtergrond van de zorgvrager en diens familie (rekening houdend met een al of niet grootstedelijke context) en fungeert daarin als rolmodel voor familie en collegae;
- begrijpt de verschillende dimensies van pijn en bezit de vaardigheden om de noden en behoeften van de zorgvrager vast te stellen;

	<ul style="list-style-type: none"> • identificeert de impact van een ernstige ziekte op alle familieleden en reageert adequaat op copingmechanismen en andere sociale gevolgen; • begeleidt op deskundige wijze de zorgvrager en diens familie bij levenseindebeslissingen en voorafgaande zorgplanning; • reageert deskundig op processen rond verdriet en verlies, evenals interfamiliaire conflicten en biedt passende ondersteuning in deze tijd van onzekerheid en verandering; • verleent de afgestemde zorg tot na de dood met aandacht voor emotionele begeleiding, verliesverwerking, rouwzorgaanbod en het afhandelen van formaliteiten; • communiceert op een open manier over zorgethische aspecten evenals juridische aspecten met alle partijen inclusief het brede publiek.
<p>Leerinhoud</p>	<p>Volgende concrete inhouden worden behandeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • introductie opleiding, kennismaking, digitale leeromgeving, leervragen en casuïstiek; • kennismaking; • inleiding basismodule palliatief referent; • basisconcepten palliatieve zorg; • psychosociale benadering van de patiënt en zijn omgeving; • beslissingen bij het levenseinde; • pijn en pijnbestrijding; • existentiële benadering van de patiënt en zijn omgeving; • cultuursensitieve palliatieve zorg; • euthanasie en palliatieve sedatie; • subcutane spuitdrijver; • implementatie palliatieve zorg in een organisatie; • communicatie met bewoners, familieleden en hulpverleners; • symptoomcontrole; • hoe ethisch zorgoverleg organiseren? Valkuilen en beperkingen; • rouw; • zelfzorg en teamzorg; • historiek, evolutie en wetgeving van de palliatieve zorg in België.

Leertrajecten en onderwijsmethoden	Werkvorm: werkcolleges, waarbij sterk interactief wordt gewerkt met oefeningen en casussen. De lessen verlopen deels on-campus, deels online via MS Teams.
Studie- en verwerkingstijd	<ul style="list-style-type: none"> • Studiepunten¹: 6 SP • Contacturen: 55,5 CU • Studeer- en examentijd: 103 SBU² • Overzicht opdrachten/stages: Multiple choice examen en reflectieschrift
Evaluatiemodaliteiten	<p>Eerste zittijd (indiendatum in overleg met de docent)</p> <p>Er wordt een multiplechoicetest afgelegd met vragen vanuit medische, ethische, spirituele en psychologische invalshoek.</p> <p>Reflectieschrift op basis van richtinggevende vragen. Dit wordt toegelicht tijdens een intervisiemoment. Deze evaluatie is pass/fail.</p> <p>Tweede zittijd (indiendatum in overleg met de docent)</p> <p>Idem eerste zittijd.</p>
Verplicht studiemateriaal	Elke docent gebruikt een Powerpointpresentatie. Het studiemateriaal wordt ter beschikking gesteld via het digitaal leerplatform Toledo.
Aanbevolen studiemateriaal	Eigen notities van de student behoren tot het studiemateriaal.
Overig didactisch materiaal	/

¹ Studiepunt wordt gebruikt om de studieomvang van elke opleiding of elk opleidingsonderdeel uit te drukken. Het is een internationaal aanvaarde eenheid die overeenstemt met 25 à 30 uren voorgeschreven onderwijs-, leer- en evaluatieactiviteiten.

² SBU: studiebelastinguren.